

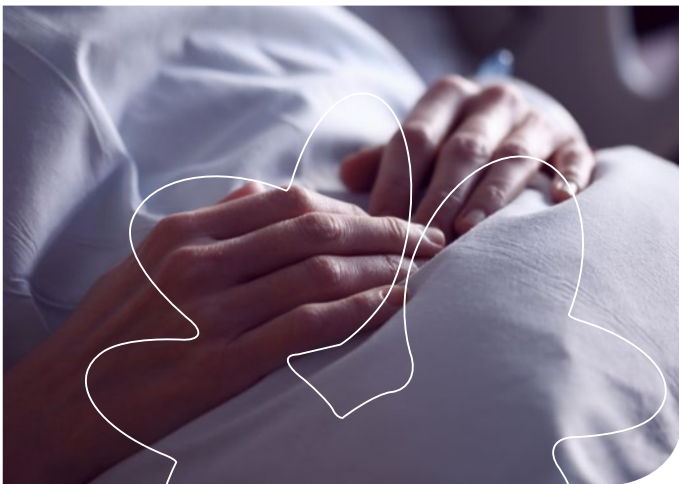
- De zin en onzin van medicinale cannabis
- Online meekijken in het zorgdossier
- Vergezellen in de laatste uren

NIEUWSBRIEF BARDO

Mei 2019

Over goede zorg tot het einde Ik ben bang om te lijden

“Ik ben niet bang voor de dood, wel voor het doodgaan.” “Ik wil niet lijden.”
Uitspraken die zorgverleners in de palliatieve zorg regelmatig horen. Bij veel mensen heerst er nog onbekendheid over wat er allemaal mogelijk is om lijden te verlichten. Aanleiding voor Bardo om het hoofdartikel van deze nieuwsbrief hieraan te wijden.

Bea van Schoor, verpleegkundige in het hospice van Bardo: “Als ik in een gesprek uitleg welke mogelijkheden we allemaal hebben om het lijden zoveel mogelijk te verlichten, brengt dat vaak veel opluchting bij patiënten.” Bea: “Bardo wil goede zorg bieden, op wat voor manier dan ook. We zoeken dan ook samen met de patiënt naar mogelijkheden om lijden zoveel mogelijk te voorkomen en te verlichten. Als alle ingezette acties onvoldoende pijnverlichting opleveren, is

het goed te weten dat het verlagen van het bewustzijn (lees: palliatieve sedatie) ook ingezet kan worden om het lijden te verlichten.”

Als voorbeeld van de inzet van mogelijkheden ter verlichting van lijden licht Bea de volgende ervaring met een patiënte toe: “Mevrouw verbleef al een tijdje bij ons in het hospice en wist dat haar laatste uren naderde. Haar gezin was dagelijks aanwezig en haar vrienden hadden afscheid van haar genomen.

Mevrouw wachtte op het einde en voelde dat alles gezegd en gedaan was. Op een avond trof ik haar in tranen aan. Ze was overstuur, en haar man was ook in tranen. Ze zei tegen me: ‘Ik kan niet meer eten, ik heb zoveel pijn en ik kan niets meer.’ Ik bedacht me dat een massage misschien wat zou kunnen betekenen. Op mijn vraag of ze dat fijn zou vinden, zei ze ja. Kort daarop kwam één van de opgeleide vrijwilligers haar een hoofd-nekmassage geven waarna ze in slaap viel. Voor dat moment was het even goed.

De volgende dag hebben de arts en de verpleegkundigen zich opnieuw gebogen over hoe de klachten van mevrouw verlicht konden worden. Het advies van de ergotherapeut om de ligpositie van mevrouw zo comfortabel mogelijk te krijgen, werd direct opgevolgd. En ook de medicatiemogelijkheden qua pijnbestrijding zijn volledig ingezet. De behandeloptie die nu aan de orde kwam, was het verlagen van het bewustzijn ➔

Wat is palliatieve sedatie?

Palliatieve sedatie kan ingezet worden bij patiënten die nog maar kort te leven hebben en ernstige klachten ervaren die niet of onvoldoende op een andere manier te verlichten zijn. Met medicatie wordt het bewustzijn verlaagd zodat de patiënt de klachten niet meer ervaart.

Het doel van sedatie is altijd om het lijden te verlichten en het kan op verschillende manieren worden toegepast. Soms is kortdurende sedatie (ook wel een ‘time-out’ genoemd) die voor een kortere periode rust geeft voldoende. Soms is continue sedatie gewenst. Hiervoor geldt dat dit alleen kan worden ingezet als het overlijden op korte termijn (binnen één tot twee weken) verwacht wordt. De hoeveelheid van de toegediende medicatie wordt steeds afgestemd op de klachten en het lijden van de patiënt.

zodat mevrouw de symptomen van haar ziekte minder zou ervaren.

In het familiegesprek dat volgde, lichtte de hospice-arts de behandelbaarheid toe. In samenspraak met mevrouw en haar gezin is toen besloten om haar een diepe sedatie toe te gaan dienen. Kort daarna nam mevrouw afscheid van haar man en kinderen en werd ze aangesloten op een pompje dat continu het sedatiemiddel afgaf. Mevrouw kwam in een toestand van lage bewustzijn terecht waaruit zij niet meer terugkeerde.

Het waken was begonnen voor de familie.”

Wie beslist over palliatieve sedatie?

Het is altijd aan een arts om te beslissen of er gestart kan worden met sedatie. De arts mag dit uitsluitend beslissen als de patiënt naar verwachting nog hooguit twee weken leeft, volgens specifieke richtlijnen. Bij voorkeur wordt er in een vroegtijdig stadium al over de mogelijkheid van sedatie gesproken. Enerzijds omdat het belangrijk is om te benadrukken dat er altijd gehandeld wordt om

lijden te verlichten. Anderzijds omdat het bij sedatie vaak niet meer mogelijk is om met de zieke te praten. Wel is er bij sedatie nog fysiek contact mogelijk tussen de patiënt en zijn dierbaren. Zo kunnen zijn dierbaren bijvoorbeeld zijn hand vasthouden, zachtjes praten en er ‘zijn’ voor de patiënt in zijn laatste momenten.

Praat over je angst

Bea benadrukt het belang voor ongeneeslijk zieken om tijdig over hun angst te praten met hun huisarts. Haar advies is: “Plan gerust een dubbel consult in en

ga het gesprek aan met je huisarts voor voorlichting of begeleiding. Zij of hij kan je uitleggen wat er allemaal mogelijk is, en met jouw wensen rekening houden zodra de stervensfase is aangebroken. Bedenk dat alles bespreekbaar is. Dat kan veel opluchting en rust geven. Zorg ook dat er altijd iemand met je mee is.”

Wil je met iemand van Bardo praten over de mogelijkheden rondom het levenseinde? Bel gerust naar tel. 020-333 4700 en vraag naar een consulent palliatieve zorg.

De zin en onzin van medicinale cannabis

Een bijscholing over het gebruik van medicinale cannabis en wietolie voor professionele zorgverleners. Dat riep bij menigeen wat vragen op. Rensia Bouwmeester (verpleegkundig consulent palliatieve zorg bij Bardo), die jaarlijks het scholingsprogramma voor Bardo samenstelt, beantwoordt ze graag.

Wel of niet legaal?

Op de vraag of het gebruik van cannabis legaal is in de zorg, antwoordt Rensia: “Medicinale cannabis is niet geregistreerd als geneesmiddel maar het wordt wel steeds vaker ingezet bij pijn, misselijkheid, angst en klachten bij epilepsie en MS. Sinds 2003 kunnen artsen cannabis voor mediceel gebruik aan patiënten voorschrijven, dit verloopt via de Transvaal Apotheek in Den Haag. Hiermee is het gebruik van cannabis op medische gronden en onder begeleiding van arts en apotheker mogelijk gemaakt.”

Waarom deze bijscholing?

Rensia: “Als zorgverleners krijgen we steeds vaker vragen van patiënten en hun naasten over het gebruik van cannabis. Zo is een veelgestelde vraag of zij dit zomaar kunnen kopen en of het helpt tegen pijn. Ook merken we dat steeds meer patiënten de vrij ver-

krijgbare wietolie kopen. Daarnaast constateerden we dat veel zorgverleners nog onvoldoende weten wat het is, wat het doet, waarvoor het gebruikt zou kunnen worden en wat de mogelijke bijwerkingen zijn, al dan niet in combinatie met andere medicijnen. Vandaar dat we deze bijscholing organiseerden. Marianne Leenders die werkt als anesthesioloog en toxicoloog bij UMC Utrecht vroegen we deze scholing te verzorgen.”

Wat kwam aan bod?

“Tijdens de scholing kregen deelnemers eerst inzicht in de geschiedenis van cannabis. Zo werd cannabis al in 5000 voor Christus als medicijn gebruikt. Vervolgens besteedde de docente aandacht aan de werkzame bestanddelen uit de plant, de invloed op andere medicatie bij gebruik en de eventuele bijwerkingen. Ook zoomde de docente in op de mogelijke toedieningsvormen en gebruikadviezen. Aandacht was er ook voor de wetgeving rondom de aankoop en het gebruik en voor het gegeven dat er in het illegale circuit zeer sterke varianten circuleren die veel schade kunnen toebrengen aan de gezondheid. De conclusie van de bijscholing was dat cannabis een gewenst effect kan hebben bij zeer specifieke klachten. En dat de

patiënt goed geïnformeerd dient te worden over allerlei aandachtspunten rondom het gebruik.”, aldus Rensia.

Als mensen zelf gebruik willen maken van medicinale cannabis, waarmee moeten ze dan rekening houden?

Rensia: “Mijn advies is om als je cannabis wilt gebruiken, dit af te stemmen met je behandelend arts en/of zorgverlener. Stel ze op de hoogte omdat zij alert kunnen zijn op bijeffecten die het kan hebben op andere medicatie of klachten die het kan oproepen.” Hieraan voegt Rensia nog toe: “Wietolie is vrij verkrijgbaar bij drogisterijen en in het illegale circuit. Uit onderzoek blijkt dat hierin niet altijd zit wat op de verpakking staat. Een advies is dan ook om gebruik te maken van het officiële circuit, dan kun je erop vertrouwen dat je medicatie krijgt die veilig is en afgestemd is op jouw persoonlijke situatie, rekening houdend met jouw specifieke klachten en andere medicatie die je gebruikt.”

Tot slot willen we van deze gelegenheid gebruik maken om Rensia te bedanken voor haar toegewijde inzet. Zij gaat namelijk 1 juni 2019 met pensioen na 17,5 jaar dienstverband bij Bardo.

Ervaring van een nabestaande

Onderstaande ervaring is geschreven en gepost op Facebook door Marion van der Meijden. Haar zus verbleef in het hospice van Bardo en overleed daar in december 2018.

Heb je een mooie ervaring of bijzonder verhaal over de zorg van Bardo in de laatste fase en wil je deze met ons delen in de Nieuwsbrief? Mail deze naar info@hospicebardo.nl.

Een hospice

Een plek waar ik eigenlijk maar één gedachte bij had. Vreselijk. Maar wat heb ik me vergist.

Helaas hebben we door de ziekte van mijn zus nu te maken met deze plek waarvan ik de rillingen kreeg. En ik zeg terecht kreeg want een hospice is zeker geen vreselijke plek. We hebben de afgelopen twee weken mogen ervaren wat een hospice kan betekenen voor mensen die, zoals zij het zo mooi noemen, leven in de laatste fase.

Het is ongelooflijk met hoeveel liefde de mensen die hier werken hun werk doen. En die liefde zie je ook echt terug in alles en vooral ook in hoe ze met de bewoners omgaan. Want je bent hier geen patiënt maar een bewoner. Niets is teveel en alles is mogelijk zowel voor de bewoners als voor de familie. Van het organiseren van een huwelijk tot gewoon een nachtje kunnen blijven slapen.

En dat heb ik dus vannacht ook mogen doen. Gewoon even een nachtje bij mijn zus slapen omdat ze dat graag wilde. Ik heb zo nog meer kunnen zien en ervaren dat dit geen werk is wat deze

mensen doen maar een roeping. De verpleegkundigen die midden in de nacht klaar staan en dan met zoveel rust en liefde de mensen helpen. En alles met zoveel geduld. Met een zachte lieve stem proberen ze de mensen gerust te stellen.

En dan naast de geweldig lieve verpleegkundigen al die vrijwilligers die klaar staan om te zorgen dat je niets tekort komt. En altijd tijd vrijmaken voor een praatje en zorgen dat de boel er gezellig en huiselijk uit ziet. Diep respect voor deze mensen en wat ze allemaal doen voor de bewoners en het huis. Mijn mening over een hospice is totaal veranderd en ik weet nu dat het ondanks het verdriet en het naderende einde een hele mooie, warme liefdevolle plek is.

Online meekijken in het zorgdossier

Hoe fijn kan het zijn als je elk moment van de dag even 'mee kunt kijken over de schouders' van de zorgverleners. Om te zien hoe het met je ziekte en behandeling gaat. Sinds januari 2019 kunnen patiënten van Bardo en hun naasten (als de patiënt dit wenst) dit door de introductie van het online zorgportaal 'Carenzorgt'.

Carenzorgt is een online zorgportaal waarmee in eerste instantie de patiënten in het hospice, als zij dat willen, via de computer of via een app op de smartphone inzage hebben in onder andere hun zorgdossier, rapportages en afspraken.

Als zij zelf niet in staat zijn om het zorgdossier in te zien, kunnen zij naasten hiervoor toegang geven.

De patiënt bepaalt

Nel van der Linden, verpleegkundige en consulent in de thuisituatie bij Bardo, was betrokken bij de invoering. Op de vraag waarom Bardo dit portaal heeft geïntroduceerd, antwoordt zij: "Carenzorgt is absoluut geen vervanging van de communicatie tussen aan de ene kant onze patiënten en hun naasten en aan de andere kant het zorgteam van Bardo. Het is juist bedoeld als extra service. Daarom is het

ook altijd aan de patiënt om te bepalen of hij gebruik wilt maken van het portaal en of hij anderen toegang wilt geven tot zijn gegevens in Carenzorgt."

Op elk tijdstip en op elke plek

Verder laat Nel weten dat een groot voordeel van het portaal is dat naasten of vertegenwoordigers van patiënten (die toestemming voor toegang tot het portaal hebben gekregen van de patiënt) deze op elk gewenst tijdstip en op elke plek ter wereld kunnen inzien. Nel vervolgt: "Zo blijft men goed op de hoogte voor wat betreft de ziekte en behandeling, maar het is ook fijn om te kunnen lezen dat de patiënt bijvoorbeeld erg heeft genoten van het lekkere eten, of van het buiten zitten. Dat is zeker in de vakantieperiode heel prettig. Men hoeft minder te bellen om te informeren naar de toestand van hun naaste. Maar dat mag natuurlijk wel altijd!"

Vergezellen in de laatste uren

Zodra de stervensfase voor een patiënt aanbreekt, zijn naasten vaak dag en nacht aanwezig dichtbij hun dierbare. Dat noemen we waken.

Waken kan gepaard gaan met (extreme) emoties. Het kan het einde zijn van een lang ziekteverloop, waarin naasten dag en nacht mantelzorg boden aan de zieke. Voor deze naasten kan de waakperiode een moment zijn waarop er plotseling veel minder te doen is en de rust hen overvalt. Maar waken kan ook het begin zijn van een onrustige periode. Hoe dan ook, het zorgteam van Bardo is er om het waken zo goed mogelijk te begeleiden. Bijvoorbeeld door het creëren van rust rondom de stervende en door het beantwoorden van allerlei vragen van de wakenden. Kortom, er zijn voor de patiënt en wakenden.

Sterven zoals je hebt geleefd

“Hoe lang gaat het nog duren?” is een veelgehoorde vraag in het hospice maar ook een vraag die zelden concreet in een aantal uren of dagen te beantwoorden is. Soms lijkt erop dat sommige stervenden wachten op het moment dat er even niemand in de kamer is om dan te kunnen sterven. Weer anderen sterven juist temidden van hun dierbaren. Het blijft altijd aftasten wat bij de stervende past, ook als hij dit niet meer kan uitspreken.

Hierbij kan het helpen om te kijken naar hoe deze persoon zich vaak gedroeg in moeilijke omstandigheden. Trok hij zich dan terug of zocht hij juist houvast bij anderen?

Waakmand voor troost en ondersteuning

In het hospice is een waakmand aanwezig die wordt ingezet als het sterven nabij is. De mand is gevuld met artikelen die dienen als troost en ondersteuning tijdens het waken bij een dierbare. Zo is de waakmand bij Bardo gevuld met een fleecedeken, gedichten-/fotoboek, schrijfboekje om bijvoorbeeld herinneringen vast te leggen, puzzelboekje, een troostknuffel en kaarsjes. Deze gevarieerde inhoud is bedoeld om de wakenden te ondersteunen in het bijstaan van hun dierbare in de laatste uren.

Interactief huisdier voor Bardo

Huisdieren zijn welkom op bezoek bij patiënten in het hospice. Toch missen patiënten die in hun eigen thuishouding gewend waren aan een huisdier, vaak het continue gezelschap van een dier om zich heen.

Maar gelukkig heeft Bardo nu zijn eigen huisdier. Het is een interactieve robotkat die kan spinnen, miauwen, zijn oren bewegen en hij voelt ook nog eens als echt aan. Deze kat is speciaal ontwikkeld voor in de zorg. Door de ingebouwde sensoren reageert hij op aaien, knuffelen en beweging.

De kat was een gift van een patiënte die in het hospice verbleef. Haar wens was om dit interactieve dier door Bardo te laten aanschaffen. Dit zodat de kat vele patiënten van Bardo rust en aandacht kan gaan brengen.

'Woorden van bardo' is het blog dat Christiaan Rhodius, arts bij Bardo, bijhoudt. Veel blogs gaan over gesprekken met patiënten. Gesprekken over intense onderwerpen. Elk gesprek is in zichzelf weer uniek. Het is niet zozeer een uitwisseling van gedachten als wel een ontmoeting van personen. Het is een voorrecht te merken hoe een goed gesprek onderlinge verbondenheid geeft. Zie hieronder het blog *Idylle*, gepubliceerd in april 2019. Onderstaand blog en andere blogs zijn te lezen via www.hospicebardo.nl/woorden-van-bardo.

Geluk in Bardo

'Voel me nu levendiger dan toen ik 40 was.' Marja komt op de rand van haar bed zitten. Voor ze kan spreken, moet ze op adem komen. De zuurstofslang in haar neus bungelt langs haar lichaam. 'Door de dood komt het leven een stuk dieper binnen. Kan nu ook intens genieten van iets kleins als vogels bij de voederplank.'

Na twee maanden afwezigheid vanwege ouderschaps-verlof ben ik weer in Bardo. In dit eerste onderlinge contact zit ik naast haar bed, we hebben net haar medicatie aangepast. 'Hoe is het om te weten dat de dood nadert?'

'Mijn longen gaan alleen maar achteruit, dat is al jaren zo. Het is oefenen in loslaten.' Ze hangt de slang met zuurstof aan de andere kant van haar benen en neemt even rustig adem. 'Het is steeds weer een drempeltje over. Even slikken en het is weer oké.'

Haar openheid raakt me. Het is niet de eerste keer dat ik overdonderd ben door de levendigheid van gesprek in Bardo, een voorrecht om weer terug te zijn.

'Ik heb een perverse nieuwsgierigheid naar de dood.' Marja lacht en trekt haar schouders op, alsof ze zich wil verontschuldigen. 'Ik grap erover met vriendinnen. Ik ga vast vooruit... op zoek naar een kroeg om witte wijn te drinken. Een lach en een traan wisselen elkaar continu af, bij hen, bij mij. En zo hoort het denk ik ook te zijn.'

'Bijzonder te horen dat er ook gelachen wordt. Lachen en een hospice is niet iets dat mensen snel aan elkaar zullen koppelen.'

'Vast niet. Er is nog wel meer paradoxaal in deze fase. Ben omringd door dierbare mensen, net een warme deken. En juist dat maakt het loslaten ook weer zo moeilijk. Vergis je niet, ik voel het verdriet van de achterblijvers.' Ze valt even stil en neemt adem. 'Heb daar denk ik het meeste last van.' Ze steunt met haar ellebogen op haar benen. 'Heb net als een liedje dat in je hoofd blijft hangen, twee woorden in mijn hoofd. Weet niet goed wat ik ermee moet, 't is er gewoon. Twee woorden... liefde blijft. Gewoon... liefde blijft.' 'Misschien een wat gekke vraag,' zoek ik naar woorden, 'maar je klinkt gelukkig. Voel je je ook gelukkig?' 'Absoluut!'

Christiaan Rhodius, arts palliatieve geneeskunde, april 2019

Marja was nauw betrokken bij het schrijven en publiceren van dit blog. Zo stond zij erop dat het blog 'Geluk in Bardo' zou heten, 'Voor mij is dat de enige passende titel.' De foto bij dit blog werd gemaakt tijdens de verjaardag van Marja in Bardo. Marja is inmiddels overleden.

Jouw mening helpt anderen

De website www.zorgkaartnederland.nl geeft een overzicht van het zorgaanbod in Nederland. Ook kunnen patiënten en hun naasten op deze website zorgaanbieders zoals Bardo beoordelen.

Het Bardo-team waardeert het enorm als je een recensie plaatst over Bardo op www.zorgkaartnederland.nl. Jouw recensie helpt mensen die op zoek zijn naar (hospice)zorg een goede keuze te maken voor een passende zorgaanbieder. Ook help je de dienstverlening van Bardo te verbeteren. Kijk voor meer informatie op de website van Zorgkaart Nederland (zoek op hospice Bardo).

Alvast bedankt voor het delen van jouw mening over Bardo!

Giften

Wat fijn dat tal van mensen weer een gift ten bate van Bardo hebben gedaan. Mede dankzij deze giften kan het werk van Bardo worden voortgezet en uitgebreid. Ook zijn er giften ontvangen waarbij de afzenders niet herleidbaar waren. Deze gevers willen we op deze plek hartelijk bedanken voor hun gift!

NAAM	GIFT	NAAM	GIFT
Mw. van Es, <i>gift na overlijden echtgenoot dhr. van Es</i>	100,-	Anonieme gift	50,-
Mw. en fam. Schrama, <i>schenking</i>	331,-	Dhr. en /of mw. J.D.P. Bentveld	750,-
Dhr. Nijenhuis, <i>schenking t.b.v. vrijwilligers</i>	100,-	VWO Hoofddorp-Beemster Borgh, <i>opbrengst loterij</i>	137,-
Mw. Sommer-Smit	100,-	R-K Basisschool Klimop, <i>ter nagedachtenis aan mw. Wijnen</i>	25,-
Mw. Zwart, <i>kerstgift</i>	250,-	Brokking Bokslag Uitvaartbegeleiding, <i>sponsoring</i>	75,-
Mw. Kasje, <i>ter herinnering aan mw. Kasje-de Raad</i>	500,-	Fam. mw. Bakkenhoven-Mesman	80,-
Anonieme gift	2.000,-	Mw. Verweijmeren, n.a.v. uitvaart dhr. Verweijmeren	308,-
Dhr. Meulenbroek, <i>donatie</i>	500,-	Mw. Miedema en fam., <i>dank voor liefdevolle behandeling</i>	200,-
PCI Joannes de Doperkerk, <i>kerstgift</i>	100,-	Mw. Hoogenberg-Schoordijk, <i>donatie t.b.v. dhr. Schoordijk</i>	250,-
Diaconie der Chr. Gereformeerde Kerk Nieuw Venne	279,-	Dhr. Balm, <i>voor de goede zorg voor mw. Balm-Groes</i>	100,-
Anonieme gift	50,-	Anonieme gift	50,-
PBSA	100,-		

Leestip!

Boek Over Afscheid

100 ervaringen en tips voor als je iemand gaat verliezen

Nadat ze in korte tijd enkele vrienden, bekenden en haar vader had verloren, besloot Sylvie Kroef een boek vol tips te schrijven over afscheid nemen, genaamd 'Over Afscheid'. De tips zijn zowel gericht op degene die ongeneeslijk ziek is, als op de achterblijvers (directe naasten, maar ook mensen die wat verder van de zieke afstaan). De hoofdstukken zijn overzichtelijk ingedeeld; ze gaan bijvoorbeeld over ziekenhuisbezoek, regie houden en werk. Wie alleen de tips wil lezen, herkent ze makkelijk en kan daardoor in korte tijd veel leren. Voor de lezer met meer tijd staan er ook zo'n honderd korte verhalen in van mensen die Sylvie interviewde: verhalen van zieken en naasten, van wie de tips afkomstig zijn.

Een boek voor mensen die afscheid moeten nemen. En zijn we dat niet allemaal?

Bardo in cijfers

Januari t/m maart 2019

Opnames	13
Komend van thuis	7
Komend van ziekenhuis	5
Komend van elders	1
Overleden	16
Ontslagen	3
Gemiddelde verblijfsduur (dagen)	39
Kortste verblijfsduur (dagen)	2
Langste verblijfsduur (dagen)	127
Gemiddelde leeftijd bij opname (jaar)	67
Jongste patiënt	39
Oudste patiënt	96
Nieuw in zorg bij consulenten palliatieve zorg	17
Ontvangen zorg bij consulenten palliatieve zorg	59
Nieuwe inzet van vrijwilligers in thuissituatie	4

Bardo

Bardo ondersteunt en zorgt voor mensen die niet meer te genezen zijn. In het hospice en thuis. Daarnaast ontwikkelt en deelt Bardo actief haar kennis en kunde over palliatieve zorg.

Deze nieuwsbrief van Stichting Bardo en Stichting Vrienden van Hospice Bardo is bedoeld om donateurs en belangstellenden te informeren over van alles rondom Bardo. Wil je je uitschrijven voor deze nieuwsbrief, je gegevens laten wijzigen of de nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangen? Laat het ons weten via info@hospicebardo.nl of tel. 020 - 333 4700.

HospiceBardo
 HospiceBardo
 @HospiceBardo

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: **opmaak** Anja Schaller **fotografie** Archief Bardo, Ineke Zeeman **eindredactie** Lucia van der Borg, Marion Sonneveld, Bea Zijlmans, Christiaan Rhodius

Adres Bardo: Burgemeester Jansoniushof 11 • 2131 BM • Hoofddorp • Tel. 020 - 333 47 00 • www.hospicebardo.nl

Nieuwsbrief Mei 2019
Bladzijde 6 / 6